

venint de qui ve, pel desconeixement que suposa de la fonètica de la nostra llengua, i dels mots documentats en el nostre lèxic: és de les antigues etimologies a la manera d'Isidor, Covarrubias i Ménage; *TRANSVASARE, de forma vagament semblant. Mot merament imaginat, que *AlcM* ens vol fer passar com a llatí. Hauria bastat dir: d'un derivat de *vas*, conegut de tothom.

És que llavors s'hauria notat més fins a quin punt xocava amb la fonètica. Hauria donat en català una *-s-* sonora, ben inapta per tornar-se la sorda de *-s-* per més que hi fiquin el deus-ex-machina d'una contaminació. I aquesta seria la del cast. (que no català) *balsa*: galdós tramostament de l'aigua bruta d'una bassa en una bóta de vi o a una deu cristallina, o... en l'estat moral de la gent i de les coses comunes.

Hi ha una curiosa variant *trasbutxar el vi*, que no més coneixem pel *DAG.*, com a recollida a la Bisbal. Quina Bisbal?, tractant-se de vi suposem el Priorat, la Bisbal de Falset. Llavors podria ser una forma de fonètica mossàrab, amb *č* en lloc de *ç*: a base de *trabaučar o de *trasbolčar. *Trabalcar* a Tremp 'passar d'una part a l'altra' (*AlcM*) encruentament amb un *trabucar* (si no hi ha error de *c* per *ç*).

DERIV.: *Supra*.

1 Ms. O, 1028a (Rivad. LVII, 179a). Tinc nota de quan assessorava Júlia Keller (1930) per al glossari de l'*Alexandre*, que també hi ha *esbalçar* (i crec que ja cridàrem l'atenció sobre la relació amb el mot català, en aquest glossari): no recordo si *esbalçar* és d'un altre passatge o variant del ms. aragonès, P. — 2 Aquesta formació en *em-* produí també una variant del nostre mot per a 'tramostar' etc.: *em-(b)alçar* barrejant-se amb *trasbalçar* i *esbalçar* és responsable de les singulars variants en *-m-* que *AlcM* i jo hem recollit per al nostre mot: *AlcM* troba *trəməlsá* per a 'trasbalsar el vi' a Porreres, però jo, en aquesta mateixa població mallorquina, vaig recollir *esmels* per a l'acció d'esbalçar o derrocar (ací vol. I, 575a10); i *AlcM* troba *trəməlsá* per 'trasbalsar' en una localitat vigatana (Savassona, amb grafia de fantasia Sa Bessona).

Trasbord, *trasbordar*, V. *transb-* (BORD) *Trasbutxar*, V. *trasbalsar* *Trasca*, malentès el sentit, V. *traiga*; d'altra banda mala pron. del cast. *tarasca* *Trascamar*, V. *cama* (on oblidàrem de fer constar que *trascambada* ja figura en dos trobadors dels Ss. XII-XIII: Gavaudan i Guilhem de la Barra, en els quals EmLevy vaciïlla entre entendre «culbute» o «croc-en-jambe», *ASNSL* CXXXV, 385) *Trascanadora*, *trascanar*, segurament derivats de *cana* (avui *cano*), variant occitana de *CANYA* en el sentit de 'canonet, canut', pres en l'acc. de 'llançadora' *Trascantó*, V. *cantó* (CANTELL): a la documentació catalana era útil d'afegir «els sortien de *trascantó* per esglaiar-les, i les arrossegaven a damunt d'un jaç d'argelagues, i els clavaven els ullals ---», Coromines (*Presons*, 73); i a l'occitana: llgd. *trescantou* «carrefour de trois routes ou de trois rues» (Sauvages), Gard *treskantú* (*ALF Suppl.*, p. 841), Castras i Agén *trescantous* «lieu où aboutis-

sent trois chemins» (Couzinié), Saurat *traskantú* «petite pierre qui sert à combler les vides entre deux pierres angulaires» (Fahrholz), cf. *FEW* II, 231a, b.

5 *Trascar*, V. *trescar* *Trascartar-se*, V. *carta Trascavar*, V. *cau Trascendència*, *trascendent*, V. *descendir* *Trasclaror*, V. *clar*

Trascol, V. *colar*. Com a nom d'un tribut que els pagesos de remença havien de pagar al senyor, ja consta en el S. XII: segons un doc. de 1132 n'eren exempts certs pagesos del Vallès («non donetis tascham neque treschol», *Cart.* de St. Cugat III, p. 109); no sempre consistia en una part del vi trascolat (*AlcM*) car es podia pagar amb algun altre producte agrícola: al monestir d'Arles els pagesos de Costoja havien de pagar: «1 migeram de civada --- pro albergua, et un sester current de civada et un porc de trescol vel 20 dr. rosilionenses» a. 1168 (*RLR* III, 289).

20 *Trascolada*, *trascolador*, -adora, -adura, -amient, *trascolar*, V. *colar*

Trascoll, el sentit en cat. antic no era com entén *AlcM* 'muntanyola situada entre altres ---', i el matís expressat per *tras-* no és 'entre' sinó 'més enllà, delà de'; doncs, *trascoll* era 'coll o muntanyola que tanca la vista de l'horitzó', 'situació en aquell o darrere aquell coll', com ho mostra ja el text més complet de Desclot: «e-ls servents foren tots primers; e anaren tant avant que foren en un *trascoll*; e-ls servents que anaren primers veren la ost dels sarrayns, qui era part ['més enllà de'] lo *trescoll* après d'ells --- e digueren a'N Guillem de Moncada que-ls Serrayns eren de *tras lo coll* grans gents ---» (§ 36, p. 76). El mot resta viu en el Roergue i algun altre parlar d'Oc: «*osuel, trescouël*: horizon, extrémité de la vue» (Vayssier). És la noció de la qual he comentat diverses expressions catalanes i romàniques a l'article PRÛIDA del *DCEC/DECH*.

Crec que és amb un significat semblant, que vaig recollir *trascollat* a Valldemossa (1964), i no en el que dóna *AlcM* de StPolM. *Trascollera* *Trascollillar-se*, V. *conill* *Trascord*, V. *cor* i *Trascórrer*, V. *córrer* *Trascaua*, V. *cua* *Trascurs*, V. *córrer* *Tràsega*, V. *traiga* *Trasfigurar*, V. *figura* *Trasfilar*, V. *fil* *Trasfondre*, V. *fondre* *Trasforcada*, *trasforcador*, *trasforcar*, V. *forca*

+*Trasfòria*, V. *tresflorina*. I fou en particular un adjectiu femení de l'estil poètic del S. XIII, amb el sentit d'"afiligranat", probablement 'trepant com un brodat o una vora foradada': «obra subtil, prim' e *trasfòria*» en Cerverí, rimant amb *glòria*, *memòria*, *història*, *Sòria* (V. el coment. en la meua ed. 42/87.1).

Trasformació, *trasformar*, V. *forma* *Trasfusió*, V. *fondre* *Trasglotir*, V. *glot* *Traslació*, *trasladar*, *traslat*, *traslladar*, *trasllat*, V. *preferir* *Traslluir*, V. *lluir* *Trasllum*, *traslluminar*, V. *llum* +*Trasmall*, V. *trama* *Trasmetre*, *trasmisió*, V. *metre* *Trasmudació*, *trasmudador*, *trasmudament*, *trasmudança*, *trasmudar*, *trasmutació*, -utar, V. *mudar* *Trasnuita*, -tada, *trasnuitar*, V. *nit* *Traspalador*, *traspalar*,¹ V. *pala* *Tras-*